

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:1724

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

Lotsplikt i Öresund

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att lägga fram ett förslag i Internationella sjöfartsorganisationen IMO om att göra gällande riktlinjer för användningen av lots i Öresund obligatoriska, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa motsvarande regler för användningen av lots i Öresund som Danmark och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka registrerings- och övervakningssystemet för sjöfart i Öresund i syfte att hålla reda på alla fartyg som inte uppfyller IMO:s rekommendationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att expandera och utveckla separata rutter för inkommande trafik från Kattegatt och utgående trafik från Östersjön för hela Öresundspassagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Öresund är en av norra Europas mest trafikerade farleder och har omkring 40 000 fartygspassager per år. Det är en omfattande trafik som ska samsas på en begränsad yta. Än så länge är man förskonad från större olyckor men frånvaron av tidigare olyckor är ingen garant för att det ska förbli så i framtiden. Man kan inte fortsätta att luta sig tillbaka och förlita sig på försynen för att säkerställa olycksfria fartygspassager även i fortsättningen. Om man vill förebygga olyckor måste man vara proaktiv och fundera på vilka åtgärder och förbättringar som krävs i dag för att öka säkerheten i morgon.

Trafiken i Öresund styrs av ett 160 år gammalt traktat (Öresundstraktaten från 1857) och avtal inom Internationella sjöfartsorganisationen IMO. Detta begränsar den handlingsfrihet Danmark och Sverige har att införa åtgärder som kan bidra till en säkrare passage.

I Öresund är det inte lotsplikt, men IMO rekommenderar användning av lots ombord på fartyg som är djupgående på 7 meter och lastade med olja. Rekommendationen inkluderar alla fartyg med gaslast och kemisk last och radioaktivt material. Enligt svar från regeringarna i Danmark och Sverige har användningen av lots ökat år för år och det antas att omkring 90 procent av fartygen följer rekommendationen idag. I den danska delen av Öresund är det ett krav att fartyg som ska i hamn i Danmark använder lots.

Sverige behöver arbeta för att se över hur Öresundstraktaten kan utvecklas och uppdateras för att möta dagens och morgondagens risker. Dagens verklighet skiljer sig väsentligt från dem som dikterade villkoren för 160 år sedan. En väg skulle kunna vara ett tilläggstraktat som möjliggör en bättre riskhantering vad avser miljö och hälsa än vad som var aktuellt när traktaten skrevs. Att det är ett omfattande, komplicerat och långsiktigt arbete medges men någon måste verka för att få igång processen.

Vi behöver säkra sundspassager omgående, redan innan ett traktat kan omförhandlas eller få särskilda miljötillägg. I väntan på ett omförhandlat traktat skulle en miljömärkning för rederinäringen vara ett alternativ; där skulle man kunna ha som certifieringskrav att rederier förbinder sig att inhämta lotsassistans för fartyg som bär olje-, gas- eller kemiprodukter genom Öresund. Syftet skulle vara att ge ett mervärde för rederierna att begära lotsassistans.

I svar från regeringarna i Danmark och Sverige från våren 2017 är det uppenbart att det inte finns någon statistik som kan belysa hur stor andel av fartygen IMO rekommenderar att använda lots som faktiskt använder lots. Men användningen av lots har ökat kraftigt de senaste åren. Från 442 år 2012 till 818 år 2016 i svenska Sjöfartsverkets regi. Förekomsten av incidenter har minskat. Det uppges att den tekniska utvecklingen, inte minst digitaliseringen, har bidragit och kommer att fortsätta bidra till säkrare trafik. Det nämns att det obligatoriska fartygsrapporteringsystemet, som godkänts av IMO, bidrar till detta. När det gäller möjligheten att ändra de 160-åriga Öresundstraktaten från 1857, anser de två regeringarna att det varken är lämpligt eller möjligt. Detsamma gäller även frågan om att göra IMO-riktlinjer obligatoriska.

Den svenska regeringen bör gå vidare med arbetet för att öka säkerheten i Öresund genom att se över lotsplikten i Öresund.

Hans Wallmark (M)

Lars-Arne Staxäng (M)

Lena Asplund (M)

Thomas Finnborg (M)

Maria Stockhaus (M)